

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4

อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Operational Effectiveness of Disaster Prevention and Mitigation Center

Region 4, Sam Roi Yot District, Prachuap Khiri Khan Province

สุชญา ชัยกิจ

Suchaya Chaiyakit

พนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Disaster prevention and mitigation personnel, Office of Disaster Prevention and Mitigation

Prachuap Khiri Khan Province

E-mail: bluessky28@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกด้วยลักษณะประชากร (3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอสามร้อยยอด จำนวน 200 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ความเบี่ยงเบน สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านประสิทธิผลการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (2) ด้านความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การจัดการสาธารณภัย

Abstract

The purposes of this research were 1) to evaluated operational effectiveness of disaster prevention and mitigation center region 4, Sam Roi Yot District, Prachuap Khiri Khan Province. 2) To compared operational effectiveness of disaster prevention and mitigation center region 4, Sam

Roi Yot District, Prachuap Khiri Khan Province. 3) To explain correlation between operational effectiveness of disaster prevention and mitigation center region 4, Sam Roi Yot District, Prachuap Khiri Khan Province with factors affecting operational effectiveness. This research was quantitative research, questionnaires was data collective tools. The sample group was 200 people in Sam Roi Yot District. Analytical statistics were percentages mean standard deviation, t test ANOVA Pearson coefficient.

The results found that; 1) operational effectiveness of disaster prevention and mitigation center region 4, Sam Roi Yot District, Prachuap Khiri Khan Province were moderate level. 2) The opinions of the sample towards effectiveness of disaster prevention and mitigation center region 4 found that there was statistically significant at the .05 level. 3) Public participation factor there was a positive correlation with the operational effectiveness of disaster prevention and mitigation center at the statistical significance level of 0.01.

Key words: Operational Effectiveness, Disaster Prevention and Mitigation Center, Disaster Management

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยและโลกจะยิ่งเผชิญกับภัยพิบัติที่รุนแรงมากขึ้น โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและถี่ขึ้นนั้น เป็นผลพวงมาจากสิ่งที่เราค้นเคยดินั้นคือ Climate Change หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน ซึ่งส่งผลกระทบกับมนุษย์เราอย่างที่เราคาดไม่ถึง นักวิจัยจากสำนักวิจัยการเปลี่ยนแปลงโลกสหรัฐอเมริกา อธิบายไว้ว่า ในปี พ.ศ.2561 ที่ผ่านมามีภัยธรรมชาติบ่อยขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้น ยกตัวอย่างเหตุการณ์ ในช่วง ปีพ.ศ.2561 เกิดภัยพิบัติร้ายแรงขึ้นหลายครั้ง อาทิเช่น คลื่นความหนาวจากไซบีเรียพัดเข้าสู่ยุโรป เป็นสาเหตุทำให้ทวีปยุโรปมีอุณหภูมิลดต่ำลง คลื่นความหนาวในครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อผู้คนโดยเฉพาะคนไร้บ้านในโปแลนด์มีผู้เสียชีวิตเนื่องจากคลื่นความหนาวนี้กว่า 23 คน สหรัฐอเมริกาต้องเผชิญกับเฮอริเคนที่มีชื่อว่าเฮอริเคนฟลอเรนซ์ พัดเข้าถล่มแคโรไลนา และถือเป็นพายุที่รุนแรงที่สุดในรอบ 29 ปี ซึ่งความรุนแรงของเฮอริเคนส่งผลให้เกิดฝนตกหนักและน้ำท่วมฉับพลัน เฮอริเคนครั้งนี้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 5 รายและผู้ว่าการรัฐเซาท์แคโรไลนาต้องสั่งอพยพประชาชนกว่า 1 ล้านคน คลื่นความร้อนหรือ Heat Wave ส่งผลทำให้ช่วงหน้าร้อนปีที่ผ่านมาของเกาหลีใต้ร้อนมากที่สุดในรอบ 111 ปี ถึงขั้นที่รัฐบาลออกมาเตือนประชาชนไม่ให้อยู่กลางแจ้งเป็นเวลานานและจัดการมาตรการให้ความช่วยเหลือชุมชนต่างๆด้านการแพทย์ อีกทั้งวางมาตรการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด พายุรุนแรงที่สุดในรอบปีคงหนีไม่ผลัดฝนชื่อผลไม้คันทู “มังคุด” ที่พัดเข้าถล่มฮ่องกงจนต้องยกระดับเตือนภัยเป็นระดับ T10 ได้ฝนมังคุดสร้างความเสียหายและทำให้มีผู้บาดเจ็บจำนวน 111 คน เทียวบินถูกยกเลิกหลายร้อยเที่ยว อาคารบ้านเรือนได้รับความเสียหาย ในปีพ.ศ. 2561 ช่วงเดือนสิงหาคมเกิดเหตุน้ำท่วมครั้งใหญ่ในรัฐเกรละ ประเทศอินเดีย ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 361 คนและอีกกว่าแสนชีวิตต้อง

ไต้หวัน ทั้งนี้ ปี พ.ศ. 2561 ถือเป็นปีที่มีอันตรายภัยน้ำท่วมหนัก จากการรายงานวิจัยจาก World Bank Group ยืนยันว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะมีผลกระทบต่อผู้คนในทวีปเอเชียใต้จะทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต ส่งท้ายด้วย “พายุปาบิก” พายุพัดถล่มภาคใต้ของประเทศไทยโดยก่อตัวเป็นพายุโซนร้อนได้เร็วที่สุดในแอ่งมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตกเฉียงเหนืออีกทั้งเป็นพายุโซนร้อนที่เคลื่อนผ่านประเทศไทยในเดือนมกราคมในรอบ 68 ปีพายุลูกนี้เคลื่อนผ่านอ่าวไทยและขึ้นฝั่งที่จังหวัดนครศรีธรรมราชก่อให้เกิดฝนตกหนัก คลื่นพายุซัดฝั่งและลมกรรโชกแรงในหลายจังหวัดทางภาคใต้และก่อความเสียหายเป็นบริเวณกว้าง มีการอพยพประชาชนราว 30,000 คน และจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เป็นจังหวัดที่ปาบิกขึ้นฝั่งเป็นจังหวัดที่ได้รับความเสียหายมากที่สุด

จากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ทำให้เห็นว่าการจัดการสาธารณภัยจะมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นในฐานะที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 ประจวบคีรีขันธ์ มีหน้าที่กำกับและดูแลการดำเนินงานของจังหวัดในพื้นที่เขตรับผิดชอบ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมทุกด้านเพื่อรับมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของจังหวัด โดยพัฒนาระบบการป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการสร้างภูมิคุ้มกันในการจัดการสาธารณภัยของกลุ่มจังหวัดให้เข้มแข็งภายใต้หลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” อันประกอบด้วย ความมีเหตุผล และความพอประมาณ ในการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการรับรู้ปรับตัวกับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการจัดการสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างยั่งยืนประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) เป็นการพัฒนาทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การเจริญเติบโตที่ยั่งยืน มุ่งสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภค ในการลดใช้วัตถุดิบและลดของเสียจากกระบวนการผลิต เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมรวมถึงการใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ที่ทำลายความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ก้าวหน้าควบคู่ไปกับการรักษาสีเขียวอย่างสมดุล เพื่อส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไปในระยะยาวได้ นโยบายระดับประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศที่มีประสิทธิภาพได้สอดคล้องกับนโยบายระดับโลกภายใต้บริบท “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย” (Disaster Risk Management) ซึ่งเป็นการนำแนวคิดเรื่องความเสี่ยงมาเป็นปัจจัยหลักในการจัดการสาธารณภัยจากเชิงรุกไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟูให้มีสภาพที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามกรอบการดำเนินงานเซนได ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานด้านสาธารณภัยระดับสากล

ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 ประจวบคีรีขันธ์ มีบทบาทหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบจังหวัดกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 4 จังหวัด ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ จึงยึดกรอบการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยจากนโยบายระดับชาติเป็นแนวทางดำเนินงานและการบริหารจัดการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่กลุ่มจังหวัด

ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 ประจวบคีรีขันธ์ มีบทบาทหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบจังหวัดกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 4 จังหวัด ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากร
3. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 กับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านสาธารณภัยต่อประชาชน ในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานด้านสาธารณภัยในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน
3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของตัวแปรที่ศึกษาไว้ดังนี้ ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980) ประกอบด้วย 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และเนื้อหาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานด้านสาธารณภัยต่อประชาชน ในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 ตามแนวคิดของ Thendore, C. (1964) ได้เสนอว่า ประสิทธิภาพขององค์การสามารถวัดจากตัวแปร 4 ตัว คือ 1. ความมั่นคงขององค์การ 2. การประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 3. ความสนใจหรือความสามารถขององค์การในการทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจและปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมต่อไป 4. ความสัมฤทธิ์ผลหรือผลรวมของกิจกรรมขององค์การ

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนครัวเรือนในเขตพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขอบเขตด้านประชากรพื้นที่อำเภอสามร้อยยอดมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 48,543 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane, T. (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง 200 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข ในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ 1. การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข 2. การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน 3. การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน 4. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในเขตพื้นที่อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม ปี พ.ศ.2565

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตำบลสามร้อยยอด นั้นมีแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นแนวทางที่จะใช้เป็นการศึกษาดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้โอกาสสมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่ ประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน โดยสมัครใจ ทำให้เกิดการพัฒนาดด้วยตนเอง เกิดการแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกันสามารถเชื่อมโยงประชาชนและการเข้าถึงทรัพยากรและประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมดังกล่าวอาจแตกต่างกันไปตามบริบท ของเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและเทคโนโลยี มิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

การมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการก็ในการพัฒนา เป็นสิทธิของประชาชนต่อการตัดสินใจกระบวนการนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรร และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการผลิต การบริโภค ทรัพยากรดังกล่าว ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ประชาชนต้องเข้าร่วมในการวางแผน เพื่อการคุณภาพชีวิตที่ดี ให้สามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เข้าถึง ทำให้คนจนได้รับประโยชน์จากการรับบริการสาธารณะ เป็นการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทางกาจัดการบริการทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการของชุมชนของตน การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและ

โครงสร้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออก ซึ่งความต้องการของคน การจัดลำดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นโดยเน้นการให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท และเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง เพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ทั้งนี้ โดยมีใช้การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอกตามนิยามข้างต้น จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ในฐานะสมาชิกของสังคม ไม่ว่าจะเป็นบริบทของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองหรือวัฒนธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงพัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตนเองในการจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี นอกจากนี้ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ทรัพยากร ควบคุมการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาต้องการของตัวเอง การตัดสินใจใช้ทรัพยากร (ทวิทอง หงส์วิวัฒน์, 2531)

เริ่มต้นจากลักษณะการมีส่วนร่วม มีประเด็นที่ได้หลากหลาย ประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยครั้งนี้ คือ การเน้นลักษณะการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เกิดจากกิจกรรม เช่น การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ การเข้าร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และร่วมตรวจสอบในลักษณะองค์กรชุมชน ฯลฯ และการเน้นการศึกษาในลักษณะของ การบริหารที่เกิดจากการดำเนินงานในทางนโยบายและในทางปฏิบัติการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับ ชุมชนเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม (Huntington, S. & Nelson, S., 1975) เนื่องจากลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเกิดจากกิจกรรม และการจัดการเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการจัดการนั้นจะเป็นลักษณะของหน่วยภาครัฐที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม ประกอบด้วย

1) กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น ด้านการเมือง อาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นต้นว่าสามารถกระทำได้นาน้อยเพียงใด

2) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียด ของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การแจ้งข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ (ไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม และพรณทิพย์ เพชรมาก, 2551)

3) การสนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก แก่ชาวชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดหาสรรพทรัพยากร เช่น งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ เครื่องมือและ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ชาวชุมชนดำเนินกิจกรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็วและบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนให้คำแนะนำให้การปรึกษาเมื่อชาวชุมชนพบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม การสื่อสาร โดยใช้การสื่อสารสองทางสลับกันไปมาระหว่างสองฝ่ายคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับชาวชุมชนเพื่อให้เข้าใจกันถูกต้องตรงกัน ในรูปของการแลกเปลี่ยนข้อมูลการให้คำแนะนำปรึกษา โดยหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการให้ข้อมูลแก่ชาวชุมชนอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ด้วยสื่อหลากหลาย รูปแบบ รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากชาวชุมชน เปิดโอกาสให้ชาวชุมชนพูดคุยซักถามได้โดยตรง แจ้งผลที่ เกิดขึ้นให้ชาวชุมชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545; รัฐ กันภัย และธรรมนิธย์ วราภรณ์, 2558)

4. ภาวะผู้นำหมายถึงความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กระตุ้น ชักจูงโน้มน้าวใจให้ชาวชุมชน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและเข้าร่วม กิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ ซึ่งผู้นำต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกในชุมชนหรือ ชาวชุมชนให้การยอมรับนับถือ มีเวลาสำหรับชุมชนอย่างเพียงพอ สามารถจูงใจให้ชาวชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความเต็มใจ เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เข้าใจปัญหาของชุมชนและเข้าใจสังคมรวมถึงวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นเป็นอย่างดี (Huntington, S. & Nelson, S., 1975)

5. การจูงใจ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ในสิ่งที่ชาวชุมชนต้องการหรือคาดหวัง เพื่อให้ชาวชุมชน เรียนรู้ว่าการมีส่วนร่วมแล้วจะได้รับสิ่งที่ตนต้องการแล้วชาวชุมชนก็จะมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รางวัลแก่ชาวชุมชนทั้งรางวัลตอบแทนภายนอก เช่น ทำให้ชาวชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สะดวกสบายขึ้นได้รวมกลุ่มหรือมีเพื่อนมากขึ้น และรางวัลตอบแทนภายใน เช่น ความภาคภูมิใจที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน รู้สึกว่าตนเองมีส่วนทำให้ชุมชนของตนพัฒนาให้ดีขึ้น (Thibaut, J. W. and Kelley, H. H., 1956)

6. สร้างความไว้วางใจระหว่างชาวชุมชนด้วยกัน โดยการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ชาวชุมชนร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทร เห็นใจกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่คิดเห็น แตกต่างจากตน ร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และพร้อมให้ความช่วยเหลือกัน ด้วยความเต็มใจ (Laurian, L., 2009)

7. การให้อิสระแก่ชาวชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสชาวชุมชนตัดสินใจเองว่าจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการโครงการใด

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาคนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กระบวนการมีส่วนร่วม เมื่อกล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว จะต้องนึกถึงกระบวนการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เพราะอย่างน้อยที่สุดประชาชนจะต้องได้รับรู้ขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนในการประเมินผลงาน เพื่อให้รับรู้ถึงความเป็นไปในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีนักวิชาการที่ได้ทำการวิจัย ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมตามประเด็นสำคัญต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ซึ่งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้นำยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ข้อมาประยุกต์ปรับใช้ตามบริบทพื้นที่และบทบาทหน้าที่ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของจังหวัด ซึ่ง มีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 ประจวบคีรีขันธ์ได้ดำเนินการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในอนาคตอย่างเป็นระบบ ด้วยการศึกษาตรวจสอบติดตามข้อมูลความเปราะบาง ความอ่อนแอของแต่ละจังหวัด โดยใช้ข้อมูลผู้พิการจากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และข้อมูลผู้สูงอายุจากกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงสาธารณภัย เพื่อเตรียมพร้อมในการรับมือสาธารณภัย และข้อมูลการเกิดสาธารณภัยแต่ละประเภทภัยจากจังหวัดมาประกอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงสาธารณภัยเพื่อเตรียมพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรที่มีความชำนาญในการจัดการสาธารณภัย และเครื่องมือเครื่องจักรที่จำเป็นในการตอบโต้สาธารณภัย และสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติการจัดการสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้เข้มแข็งด้วยการส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมฝึกปฏิบัติการระดับจังหวัด เพื่อมีความพร้อมในการเผชิญสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง

กลยุทธ์ที่ 1.1 สร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐานศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 ประจวบคีรีขันธ์รวบรวมสถิติข้อมูลในพื้นที่ทั้งด้านกายภาพและด้านสังคมมาวิเคราะห์และประเมินผลกระทบระดับและการเกิดภัยในพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ประเมินความเสี่ยงสาธารณภัยจากข้อมูลเพื่อวางแผนในการจัดสรรทรัพยากร เครื่องมือเครื่องจักรกลที่จะส่งไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของจังหวัด เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ลดความซ้ำซ้อนในการส่งเครื่องมือเครื่องจักรกลลงปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัย

กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 ประจวบคีรีขันธ์ได้พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจาก สาธารณภัยในการป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย เพื่อป้องกันและลดโอกาสที่จะเกิดสาธารณภัย โดยใช้มาตรการที่ใช้โครงสร้างและไม่ใช้โครงสร้าง มาตรการที่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ โครงการฟื้นฟูบูรณะแหล่งน้ำเดิมเพื่อป้องกันอุทกภัยและภัยแล้ง ซึ่งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 อำเภอสамร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดำเนินการเอง และมาตรการที่ไม่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ การจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2558 (ฉบับทบทวน 2562) เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยส่วนฝึกอบรมกำหนดจัดหลักสูตรค่ายเยาวชนอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ณ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 ประจวบคีรีขันธ์เป็นประจำทุกปี พัฒนางองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยเขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันได้แก่ การเรียนรู้การใช้เครื่องมือเครื่องจักรกล สร้างสถานียฝึกการกู้ภัย ภายในศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 อำเภอสาม

ร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นสถานที่ฝึกการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการด้านสาธารณสุข (ERT) และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 อำเภอสามร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน โดยการระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ยุติโดยเร็ว ลดความรุนแรงของภัย และสร้างความเป็นระบบในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ อาสาสมัคร ตลอดจนประชาชนได้ร่วมกันบูรณาการจัดการอย่างรวดเร็ว ซึ่งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีการวางแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉินให้มีมาตรฐานระบบบัญชาการเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉิน (ระบบ ICS) มาใช้ในการจัดการสาธารณสุขและเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบบดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 อำเภอสามร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์รับรู้รับทราบ มีการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับแต่ละประเภทภัย กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของกลุ่มงานภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีเอกภาพ เป็นระบบ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีหลักเกณฑ์แนวทางในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็ว ทั้งถึงเป็นธรรม และสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ภัยที่เกิดขึ้น และจัดให้มีชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Assistant Team : IMAT) ในระดับศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เพื่อให้การสนับสนุนจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเมื่อเกิดภัย

เป้าประสงค์

1) เพื่อให้การจัดการสาธารณสุขในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ เป็นเอกภาพ และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และทันเหตุการณ์

3) เพื่อรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณสุขให้สูญเสียน้อยที่สุด

กลยุทธ์ที่ 2.1 สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 ประจวบคีรีขันธ์มีแนวทางการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย ขึ้นในเขตจังหวัดพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีแผนการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน โครงสร้างองค์กรในภาวะฉุกเฉิน ระบบการควบคุม การสั่งการ มีเครื่องมือ อุปกรณ์การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์โดยเป็นศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operations Center, EOC) มีเจ้าหน้าที่เข้าเวร 24 ชั่วโมงเพื่อสนับสนุนบริหารจัดการสาธารณสุขของจังหวัด มีระบบการแจ้งเตือนภัย โดยติดตั้งอุปกรณ์เตือนภัยในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 19 จุด และในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี 21 จุด บำรุงรักษาเครื่องจักรกลให้พร้อมปฏิบัติงาน สามารถเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณสุขในภาวะฉุกเฉินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 2.2 พัฒนาระบบ เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ

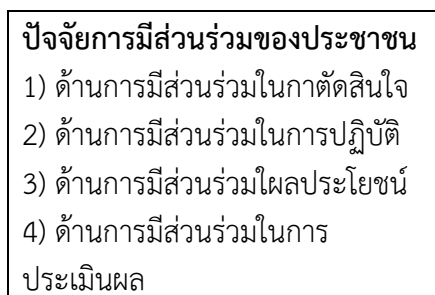
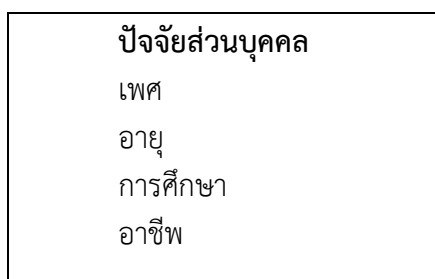
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการวางแผนการติดต่อสื่อสารในภาวะฉุกเฉินทั้งการสื่อสารหลักและการสื่อสารรอง (รายละเอียดในบทที่ 6 การสื่อสารและโทรคมนาคม) บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน อุปกรณ์การสื่อสาร ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การเชื่อมโยงระบบติดต่อสื่อสาร

ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าไปยังหน่วยงานระดับภาค 15 หน่วยงาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่ด้วยการส่งเข้าร่วมอบรมหลักสูตร “ชุดปฏิบัติการสนับสนุน การจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Assistant Team : IMAT) เพื่อพร้อมสนับสนุนจังหวัดเมื่อเกิดสา ธารณภัย ตลอดจนสนับสนุนบุคลากร ทีม IMAT และ ERT เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับกองอำนวยการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางและกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เพื่อลดความ สูญเสียที่จะเกิดจากสาธารณภัยให้น้อยที่สุด และได้จัดทำรถบัญชาการ (Mobile Command Post) เพื่อสนับสนุน จังหวัดในการควบคุมสั่งการในพื้นที่เกิดเหตุให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

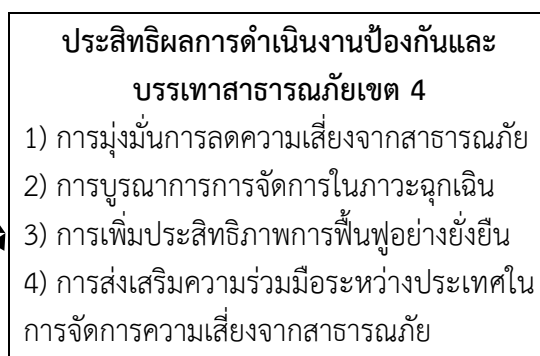
สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยนั้น โดยบทบาทหน้าที่แล้วศูนย์ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยมิได้มีบทบาทโดยตรง เป็นบทบาทของจังหวัด ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมี บทบาทสนับสนุนเครื่องมือเครื่องจักรในการช่วยฟื้นฟูตามที่จังหวัดร้องขอ ส่วนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ประเทศนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานระดับกรม ในแผนฯ ฉบับนี้จึงไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980) ซึ่งปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) ด้านการมีส่วนร่วมในกาตัดสินใจ 2) ด้านการ

มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากแนวคิดของ Thendore, C. (1964) พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 4 ประกอบด้วย 1) การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย 2) การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน และ 4) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อนำมากำหนดเป็นตัวแปรในการวิจัย (ดังภาพที่ 1)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 48,543 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาวิจัย จากจำนวนประชากรที่อาศัยในอำเภอสามร้อยยอดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 48,543 โดยใช้หลักการคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 79% และความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ ระดับ 0.05 ดังสูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้มีได้ไม่เกิน 0.05

$$\text{ดังนั้น} \quad n = \frac{396}{1+396(0.05)^2}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง = 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์รวมทั้งกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยแบ่งเนื้อหาโดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล จำนวน 32 ข้อ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตาม

แบบของ Likert ซึ่งมี 5 ระดับ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย ด้านการป้องกันและลดผลกระทบด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน และด้านการจัดการหลังเกิดภัย จำนวน 40 ข้อ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert ซึ่งมี 5 ระดับ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2) แจกแบบสอบถามให้กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 396 ฉบับ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงขั้นตอนและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3) ดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องจนครบ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณจะทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอการพรรณนาลักษณะของข้อมูล สถิติที่ใช้ดังนี้

1) ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2) การวัดระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

3) สถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงประชากรซึ่งผู้วิจัยจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธี Stepwise นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 ส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 อายุ

20-30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 และส่วนใหญ่มีอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมาคือ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 มีอาชีพอื่นๆได้แก่ ประมง พ่อบ้าน แม่บ้าน นักศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และมีอาชีพเกษตรกร จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

1. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.52$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\bar{X}=3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.35$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=3.13$)

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51 ด้าน ด้านการเตรียมความพร้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$) และด้านการป้องกันและลดผลกระทบ ($\bar{X}=3.30$) ในระดับปานกลาง

3. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านสาธารณภัยต่อประชาชน ในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$) จึงยอมรับสมมติฐานศูนย์ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านสาธารณภัยในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านสาธารณภัยในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกัน ทุกรายด้านยกเว้นด้านเพศ จึงปฏิเสธ สมมติฐาน ศูนย์ และยอมรับสมมติฐานแย้งว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านสาธารณภัย

ในพื้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ผลการทดสอบ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ปกรณ์ จันทรทรวง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีโดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วิจิตรตา ประชาจิต (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนกับประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับกิตติศักดิ์ เอี่ยมระหงษ์ (2557) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชนในการจัดการด้านอุทกภัยของจังหวัดอ่างทอง และงานของวิจิตรตา ประชาจิต (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนกับประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก กระทรวงมหาดไทย ต้องจัดสรรงบประมาณด้าน การจัดการในภาวะฉุกเฉินให้เหมาะสม เพื่อให้หน่วยงานสามารถบริหารจัดการได้

2. ประสิทธิภาพด้านการป้องกันและลดผลกระทบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรพิจารณาปรับปรุงสมรรถนะการจัดการ

3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 4 อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการพิจารณาดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.52$) ต้องชี้แจงให้ประชาชนทราบการมีส่วนร่วมว่ามีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตอย่างไร

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\bar{X}=3.47$) ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติในช่วงเวลา ก่อน ระหว่าง และ หลังการเกิดภัยพิบัติ

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.35$) ควรมีการประชุมชี้แจงเพื่อขอความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติให้ประชาชน รับทราบและมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยรูปแบบการจัดการสร้างความสามัคคีระหว่างชุมชนในการร่วมกันป้องกันภัยพิบัติ

2. วิจัยรูปแบบการประหยัดค่าใช้จ่ายของการจัดการก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดภัยพิบัติ

3. วิจัยและถอดบทเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการมีส่วนร่วมในการบรรเทาสาธารณภัย ของบุคลากร ด้านผู้นำและภาวะผู้นำ

4. วิจัยการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการสื่อสารองค์การและการประชาสัมพันธ์

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *เมื่อสื่อส่องและสร้างวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาลาแดง.

กิตติศักดิ์ เอี่ยมระหงษ์. (2557). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ชุมชนในการจัดการด้านอุทกภัยของจังหวัดอ่างทอง*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).

พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2531). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. นครปฐม: ศูนย์นโยบาย สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ปกรณ์ จันทรทรวง. (2556). *การบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรณทิพย์ เพชรมาก. (2551). *การบริหารสังคม ศาสนาแห่งศตวรรษเพื่อสังคมไทยและสังคมโลก*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.

รัฐ กันภัย และธรรมนิตย์ วราภรณ์. (2558). การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 8(1), 220-238.

วิจิตรตา ประชาจิต. (2556). *การมีส่วนร่วมของชุมชนกับประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Huntington, S. & Nelson, S. (1975). *No easy choice: political participation in developing countries*. New York: Harvard University Press.

- J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. New York: Cornell University Press.
- Laurian, L. (2009). Trust in Planning: Theoretical and Practical Considerations for Participatory and Deliberative Planning. *Planning Theory & Practice*, 10(3), 369-391.
- Thendore, C. (1964). *Principles of Organizational*. New York: Harcourt., Brace and World.Cohen,
- Thibaut, J. W. and Kelley, H. H. (1956). *The Social Psychology of Groups*. New York: Wiley.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistic: Introduction Analysis*. (2nd ed). New York: Harper and Row.